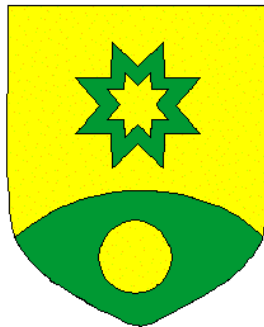

KULLAMAA VALLA

**ARENGUKAVA
AASTANI 2022**

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	3
I Strateegilised eesmärgid	3
Kullamaa vallas kehtivad alljärgnevad valdkondlikud arengukavad.....	4
2. PROBLEEMIDE JA VÕIMALUSTE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS JA ANALÜÜS TEGEVUSVALDKONDADE LÕIKES	4
Investeeringud 2007-2013.....	7
3. KULLAMAA VALLA ARENGUKAVA 2012 - 2022.....	9
3.1 Haridus.....	9
3.1.1 Kullamaa Keskkool.....	9
3.1.2 Kullamaa Lasteaed.....	10
3.2 Kultuur, vaba aeg, sport	11
3.2.1 Kultuurimajad, seltsimajad, huvikeskused	11
3.2.2 Raamatukogud	13
3.2.3 Seltsitegevus	13
3.2.4 EELK Kullamaa Püha Johannese kogudus.....	14
3.2.5 Noorsootöö ja sport.....	15
3.3 Keskkonnakaitse	16
3.4 Maakasutus ja planeeringud.....	17
3.5 Teed ja transport	17
3.6 Elamumajandus.....	19
3.7 Sotsiaalhooldus ja tervishoid	19
3.7.1 Sotsiaalhooldus	19
3.7.2 Kolivere Kodu (hooldekodu)	20
3.7.3 Tervishoid	20
3.8 Korrakaitse ja turvalisus	20
3.9 Ettevõtlus	21
3.9.1 Turism.....	22

1. SISSEJUHATUS

Käesolev arengukava on koostatud Kullamaa vallale aastateks 2012–2022.

Arengukava on Kullamaa valla pika- ja lühiajalise arengu eesmäärke määrav ja nende elluviimiseks tegevusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Arengukava on dokument, mis on vallavalitsuse ja volikogu igapäevase töö aluseks.

KULLAMAA VALLA VISIOON

Kullamaa vald on kvaliteetse elukeskkonnaga, soodsa ettevõtluskliimaga, tugevate põllumajandusettevõtetega, atraktiivsete puhke- ja turismivõimalustega, elujõulise kogukonnaga, jätkusuutlikult arenev omavalitsus. Vallas on olemas keskkool, põhikool, lasteaed, raamatukogud, kultuurimaja, seltsimajad, arstiabi, apteek, sotsiaalkorterid, spordiväljakud, kihelkonnamuuseum, kirik ja kvaliteetne teede taristu.

KULLAMAA VALLA MISSIOON

- Atraktiivse elukeskkonna ja kaasaegse elustandardi tagamine Kullamaa vallas;
- Valla elanike töövõimaluste mitmekesistamiseks ning uute töökohtade loomise soodustamiseks majanduspotentsiaali ning Kullamaa valla maamajandusliku ja puhkemajandusliku potentsiaali parem ärakasutamine;
- Kohaliku kogukonna arendamine läbi hariduslike võimaluste laiendamise, seltsitegevuse hoogustumise, kultuurielu elavdamise, pärandkultuuri objektide esiletoomise ja tähistamise kaudu.

I Strateegilised eesmärgid

Inimsõbraliku elukeskkonna rajamine läbi järgmiste püstitatud eesmärkide:

Haridus – Kullamaa Keskkooli igakülgne arendamine, kaasaegsete õpitingimuste ja erisuste võimaldamine euroopaliku õppeprotsessi rakendamises. Lasteaia teenuse olemasolu, tagamaks võimaluste loomise noorte perede elama asumiseks valda, noorte vaba aja veetmise korraldamine.

Kultuur, vaba aeg ja sport – kultuuri, spordi, huvi- ja seltsitegevuse igakülgne toetamine, isetegemise võimaluste tagamine.

Keskkonnakaitse – säästev keskkonnakasutus, heakorra kõrge tase, reostuse vähendamine, jäätmekäitluse arendamine.

Turvaline elukeskkond – naabrivalve piirkondade loomine valla territooriumil, avalike hoonete turvalisuse viimine kaasaegsele tehnilisele tasemele.

Kommunaalmajandus – korrastatud kalmistud, veevarustus, kanalisatsioon, kaasaegne välisvalgustus avalikes kohtades. Avalike hoonete energiasäästlikkuse tõstmine.

Teede võrk - Euroopa ja Eesti direktiividele vastava teede olukorra tagamine, lõppeesmärgina teede mustkatte alla viimine.

Sotsiaalhooldus ja tervishoid – soodne keskkond peredele, perearsti, hambaarsti ja apteegi säilimine kohapeal. Sotsiaalpindade ja sotsiaalteenuste laiendamine.

Ettevõtlus, teenused – Koostöö tõhustamine erinevate sektorite vahel, mis tagaksid maksimaalselt võimalike kvaliteetsete teenuste saamise kohapealt. Ettevõtluse arendamise maksimaalne soodustamine, mis tagab uute töökohtade loomise (Metsandus, põllumajandus, karjakasvatus, ehitus, toitlustus, kaubandus, turism).

Varasemad Kullamaa vallas kehtinud arengukavad.

Kullamaa valla arengukava 2004 - 2009
Kullamaa valla arengukava 2008 – 2012
Kullamaa valla arengukava 2009 – 2013
Kullamaa valla arengukava 2011 – 2015

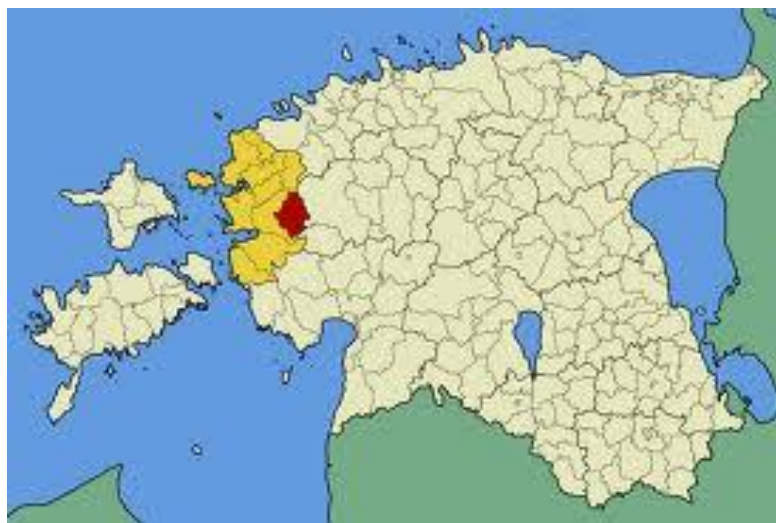
Kullamaa vallas kehtivad alljärgnevad valdkondlikud arengukavad

Kullamaa valla ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamise kava
Läänemaa omavalitsuste ühtne jäätmekava koos Kullamaa valla lisaga
Kullamaa Lasteaia arengukava
Kullamaa Keskkooli arengukava
Kullamaa valla terviseprofiil
MTÜ-de ja piirkondade arengukavad

2. PROBLEEMIDE JA VÕIMALUSTE HETKEOLUKORRA KIRJELDUS JA ANALÜÜS TEGEVUSVALDKONDADE LÕIKES

Asend

Kullamaa valla pindala on 224,527 km². Valla idapiir on Läänemaa piiriks. Kullamaa vald piirneb viie naabervallaga: põhja pool Lääne-Nigula vald, lääne pool Martna vald, lõuna pool Lihula ja Vigala vald ning ida pool Märjamaa vald. Kullamaa küla asub Tallinnast 83 km kaugusel, maakonnakeskusest Haapsalust 45 km kaugusel. Kullamaa valda läbib Risti-Virtsu maantee. Kaugus Lihulasse on 35 km ja Märjamaale 28 km. Pindala poolest on vald Lääne maakonnas seitsmendal kohal. Valla territooriumil paikneb 14 küla, kus kokku elab 01.01.2014 seisuga 1149 elanikku. Keskmine asustustihedus on 5,11 inimest/km².

Kullamaa valla ajaloolis-administratiivne kujunemine

Kuni 1800-ndate aastate keskpaigani oli Eesti- ja Liivimaa kõige alam administratiivüksus mõisa kogukond ja kihelkonnad. 1866. aasta ja hilisemate reformide käigus loodi Kullamaa kihelkonda 5 valda: Jõgisu, Vaikna, Luiste, Koluvere ja Kalju. 1935. aastaks oli Kullamaa

kihelkonda jäänud 3 valda: Jõgisoo, Vaikna ja Koluvere. 1939. aastaks olid need kolm ühendatud ning kuni 1950. aastani oli üks suur Kullamaa vald.

1950. aastal, kui Eesti NSV-s likvideeriti maakonnad ja vallad, moodustati Kullamaa külanõukogu, mis kuulus Märjamaa rajooni alla. Külanõukogu keskus oli Üdruma külas. 1954.a. liideti juurde Teenuse ja Liivi külanõukogud, ning keskus toodi taas Kullamaale. 1962.a. likvideeriti Märjamaa rajoon ja Kullamaa külanõukogu arvati Haapsalu rajooni.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusega taastati Kullamaa valla omavalitsuslik staatus 17. juunil 1992.aastal.

Rahvastik

Kullamaa vallas elab 01.01.2014.a. seisuga 1149 elanikku. Kullamaa valla rahvaarv on viimaste aastate vältel stabiliseerunud, näidates küll väikest langustendentsi. Langustrend peegeldab üleriigilisi trende ega ole kõrgem keskmisest trendijoonest. Elanike vanuselise koosseisu moodustavad tööealised 63,3 %, tööeast nooremad 12 % ja pensioniealised 24,7 %.

	2004	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mehed	709	702	684	632	640	642	624	598
Naised	707	696	684	629	602	585	565	569
Mehed ja naised	1416	1398	1368	1261	1242	1228	1189	1167

Aasta	1996	2001	2005	2009	2010	2011	2012	2013
Sündinud	18	14	14	12	8	10	10	10
Surnud	30	25	21	14	21	25	25	20

Vallas on 14 küla ja elanike arv külade kaupa on:

Küla	2014.a
Jõgisoo	54
Kalju	43
Kastja	5
Koluvere	302
Kullamaa	280
Kullametsa	51
Leila	48
Lemmikküla	7
Päri	45
Liivi	131
Mõrdu	19
Silla	36
Ubasalu	31
Üdruma	97
kokku	1149

Kullamaa valla mõjupiirkonnaks võib lugeda ajaloolist Kullamaa kihelkonna ala, mis hõlmab Rapla maakonna Märjamaa valla Laukna piirkonda ca 400 inimesega, kuhu kuuluvad Laukna, Maidla, Leevre, Soosalu ja Sooniste külad. Enamus nende külade lapsi käib Kullamaal koolis, paljud Kullamaa koguduse liikmeid on sellest piirkonnast. Tulevikus on üheks võimalikuks arengustsenaariumiks eelnimetatud piirkonna liitmine Kullamaa vallaga, kuna selle piirkonna inimestele on Kullamaa tõmbekeskuseks.

2011. aasta lõpus tegi Kullamaa vald ühinemissetepaneku Risti vallale ja Martna vallale, mis baseerus Vabariigi Valitsuse 05.11.2004 määrusele nr. 313 „Kohaliku omavalitsuse üksuste loetelu ühinemiskiirkondade kaupa“, kus oli ühinemiskiirkonnana nimetatud Kullamaa vald, Martna vald ja Risti vald. Ettepanek ei leidnud Martna ja Risti volikogude toetust. Kullamaa vald, analüüsinud olukorda, leidis, et majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt on otstarbekas jätkata hästi toimiva iseseisva vallana. Tänapäevaks on Risti vald, Taebla vald ja Oru vald ühinenud Lääne-Nigula vallaks. Martna on iseseisev vald.

Looduskeskkond

Kullamaa vald asub Läänemaa idaosa lainjal tasandikul, mis pikkamööda tõuseb kirde suunas. Väikevoored on madalad (4-5 m) ning lamedad, mandrijää poolt välja voolitud aluspõhjust, mida katab moreen keskmiselt 1,5 m paksuselt. Kohati paljandub paealuspõhi voortel ning tasandikel otse maapinnal. Madalamad alad on soostunud.

Valla territooriumil on mitmeid Natura ja looduskaitse poolt kaitstud alasid. Marimetsa looduskaitseala, Käntu-Kastja hoiuala, Laiküla hoiuala, Luiste hoiuala, Marimetsa-Õmma hoiuala.

Mitmel pool elutseb suur konnakotkas Kastja, Üdruma, ja Silla külas. Väike konnakotkas Kastja, Üdruma, Jõgisoo, Lemmikküla, Liivi ja Silla külas. Kaljukotkas Üdruma külas. Valgeselg kirjurähn Kastja, Kalju ja Leila külas, hallpearähn Kastja, Üdruma külas. Must rähn Ubasalu külas. Väike-kirjurähn Kastja, Kalju, Ubasalu ja Leila külas. Händkakk Kastja ja Ubasalu külas. Pargi-nahkhiir Koluveres ja Liivi külas. Põhja-nahkhiir Koluveres, Liivi ja Kastja külas. Sookurg Kastja, Ubasalu, Kalju külas. Kastja kandis elutseb ka haruldane rohunepp. II kategooria kaitstavatest liikidest on metsise alad Ubasalus ja Sillal. Peale nende veel palju linde, kalu ja erinevaid taimeliike. Loodusobjektide registris on Kullamaalt 499 kirjet. Vääriselupaiku on Kullamaa vallas 27 kirjet, nendest sagedamini on levinud palumännikud, männi segametsad ja võsastunud puisrohumaad. Rahvusvahelise tähtsusega alad on Käntu-Kastja linnuala, Käntu-Kastja loodusala, Laiküla loodusala, Marimetsa-Õmma linnuala ja Marimetsa-Õmma loodusala.

Kullamaa valda jäävad Kasari ja Liivi jõgi, Koluveres paisjärv, Kullamaa tehisjärv, Kullamaa paisjärv ja Liivi paisjärv peale nende keskonnaregistri kirjetena mitmed ojad, kraavid ja allikad kokku 28 kirjet. Kasari jõgi on paisutatud Laastres. Liivi jõgi on paisutatud Koluveres, Kullamaal ja Liivil. Kullamaal on tehisjärv.

Kalamajanduslik tähtsus on valla veekogudel on väike, nende olulisus seisneb maastiku ilmestamises, puhkuse ja turismi võimaldamises. Laastre paisu juurde Kasari jõel rajati 2011. aastal kalapääs.

Pärandkultuur

Pärandkultuur on osa meie rahvuslikust identiteedist. Selleks, et objektid lihtsalt teadmatuses ei hävineks, on oluline nii maaomanike kui ka metsas ja maastikul tegutsejate teadlikkus. Levinumad pärandkultuuri objektid on kunagiste taluhoonete asukohad, kiviaiad, vanad

metsateed ja kohanimed ning nendega seonduv. Omandisuhete ja seega ka kultuurilise järjepidevuse katkemine II maailmasõja järgselt on tinginud olukorra, kus uued maaomanikud ei tea ega tunne oma maal paiknevaid kultuuriväärtusi. Nende hävimise peamine põhjus ongi teadmatus ühe või teise objekti väärtusest.

Kullamaa valla territooriumil leidub hulgaliselt pärandkultuuri objekte, need on vaja korrastada ja varustada legendidega. Kullamaa metsades peitub hulgaliselt eelmiste põlvkondade poolt pärandatud, külade vahelised vanad metsateed, talukohtades säilinud paekivikeldrid, lubjaahjude varemed, söemiilide asukohad, vanad savitööstused jms.

Liivi Naisselts on organiseerinud Liivil ajalooapäevi, mille raames on koostatud brožüürid ja voldikuid, püstitatud pärandkultuuri infotahvel ja külaviidad.

Eelarve

Kullamaa valla 2014.a. eelarve kogumaht on 1 176 687 eurot. Kogumaht kasvas eelmise aastaga võrreldes 3,8%. Toetusteks on planeeritud 66 007 eurot, tegevuskuludest personalikuluks 663 939 eurot ning majandamiskuludeks 405 403 eurot, muudeks kuludeks 30 500 eurot.

Investeeringud 2007-2013

Järgnevalt on välja toodud suuremad investeeringud aastatel 2007 – 2013

2007 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
AS Matsalu Veevärk aktsiakapital	16 626	16 626	
Valla üldplaneering	10 683	10 683	
Kullamaa tehisjärve saneerimine	133 600	13 360	120 240
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	80 818		80 818
Lasteaias turvasüsteemi rajamine	2 689	538	2 151
Klassiruumid lasteaias majas, sisustus	19 173		19 173
Kooli võimla lae remont	8 309		8 309
Koolimaja tagumine sissekäik	3 196		3 196
Turvasüsteemid koolis ja lasteaias	7 501	1 500	6 001
Turnikute rajamine	4 793		4 793
Elektriline tööriist kooli kööki	4 474	4 474	
Hambaravi ruumide remont	7 669	7 669	
Küttesüsteem Goldenbecki hoones	35 151	35 151	
	173 773	49 333	124 440

2008 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
AS Matsalu Veevärk ehituskulud	50 784	50 784	
Liivi lastetiigi puhastamine	8 100	810	7 290
Liivi pargi korrastamine	10 245	1 025	9 221
Murutraktori soetamine	2 556	2 556	
Helitehnika soetamine	1 590	1 590	
Kullamaa tehisjärve saneerimine	58 071	5 807	52 264
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	119 012		119 012

Bussijaamad Turplasse ja Ollimäele	6 391	6 391	
Kooli õpetajate toa, abiruumide remont	20 937		20 937
Kooli võimla duširuumid	10 226		10 226
Koolimaja trepp	6 711		6 711
Kooli klasside sisustus	6 052	6 052	
Turnikute rajamine	35 151		35 151
Elektriline tööriist kooli kööki	2 556	2 556	
Kinnistu ost	6 327	6 327	
Kasutatud koolibussi ost õpilastele	25 692	25 692	
	370 403	109 591	260 812

2009 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
AS Matsalu Veevõrk ehituskulude osalus ja täiendavad tööd	34 158	34 158	
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	19 666		19 666
Kiriku valgustuse rekonstrueerimine	1 790	1 790	
Üdruma piirkonna sotsiaalkorter	12 634	1 895	10 738
	68 247	37 843	30 404

2010 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
Lasteaia põrandakatete vahetus	1 278	1 278	
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	9 991		9 991
Keskkooli koopiaamasin	1 104		1 104
	12 373	1 278	11 095

2011 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
Lasteaia põrandakatete vahetus	402	402	
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	6 053		6 053
Goldenbecki maja rekonstrueerimine	667 434	181 210	486 224
Goldenbecki maja mööbel	17 684	17 684	
	691 573	199 296	6 053

2012 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
Goldenbecki maja rekonstrueerimine	86 398	61 312	25 086
Õpilasebuss	9 215	9 215	
Keskkooli piksekaitsese ja elektrivarustuse rek.	7 923	7 923	
Lumesaan	8 000	8 000	
Murutraktor	3 606	3 606	
Arvutustehnika	3 596	3 596	
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	14 768		14 768
	133 506	93 652	39 854

2013 (eurod)

Investeeringu objekt	Kokku	Omavahendid	Riik, fondid
Sordi bussijaam	2 766	2 766	
Kullamaa Lasteaia I korruse renoveerimine	3 980	3 980	
Valla teede rekonstrueerimine ja korrashoid	26 914		26 914
	33 660	6 746	26 914

3. KULLAMAA VALLA ARENGUKAVA 2012 - 2022

Käesolev arengukava osa on toodud tegevusvaldkondade kaupa. Iga alapunkt (tegevusvaldkond) algab probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüsiga, seejärel arengu pikaajalised suundumused ja vajadused, strateegilised eesmärgid ning eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused koos finantseerimisallikatega.

Kõik planeeritud tegevused ja investeeringud on täidetavad juhul, kui valla eelarves on selleks olemas vahendid ja/või on võimalik selleks taotleda lisavahendeid Euroopa Liidu struktuurifondidest või siseriiklikest fondidest.

3.1 Haridus

3.1.1 Kullamaa Keskkool

Kullamaa vallas on üks kool, Kullamaa Keskkool, kus õpib 01.09.2014 seisuga 136 õpilast.

Kullamaa Keskkooli õpilaste arv	136
Neist Kullamaa vallast	71
Märjamaa vald	52
Teised vallad (Vigala, Hanila, Tallinn, Lääne-Nigula)	13

Koolis töötab 22 õpetajat. Meesõpetajaid on 5, naisõpetajaid 18. Pedagoogilise kaadri keskmine vanus on 51,0 aastat (24 kuni 71). Noori kõrgkooli lõpetajaid on viimastel aastatel kooli tööle tulnud 2. Sügisest 2008 läks kool üle e-koolile. Tugisüsteemidest on koolis rakendatud parandusõpe, kõneravi, koolis töötab abiõpetaja, logopeed ja sotsiaalpedagoog. Kullamaa Keskkool kuulub tervist edendavate koolide hulka.

Kooli baasil on loodud Kullamaa Spordiklubi, mis tegeleb spordiga nii koolis, kui vallas laiemalt.

2004. aastal rekonstrueeriti kooli vee-, kanalisatsiooni- ja küttesüsteemid, tänaseks on remonditud kõik klassiruumid, võimla, sööklaruumid, fuajeed. Sööklas on kaasaegne sisustus.

Õpilasmajutus on lahendatud Kullamaa valla omanduses olevate korterite baasil. Kullamaa Keskkoolis on võimalus õppida ka mittestatsionaarses õppevormis.

Kullamaa Keskkooli üksikasjalikum arengukava on volikogu poolt kinnitatud eraldi dokumendina.

Õpilaste arv	2014-2015
I klass	9
X klass	14
Õpilaste üldarv	136

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Keskkooliastme säilitamine, selleks on gümnaasiumiastmesse sisse viidud ettevõtlussuund, mis hõlmab endas alljärgnevaid valikkursusi: ettevõtlus, turism, töö- ja tehnoloogiaõpetus, käsitöö ja kodundus.

Kullamaa Keskkoolis planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Raamatukogu ja kahe abiruumi remont	2012-2016	18 530	Riik, vald
Katlamaja remont	2012-2018	10 000	Riik, vald
Koridoride, trepikodade remont, siseuste vahetus	2014-2020	16 000	Riik, vald
Staadioni kompleksi väljaehitamine	2014-2022	32 000	Riik, vald, fondid
Kooli mööbli uuendamine	2015-2016	8 400	Riik, vald
Söökla inventari uuendamine	2014-2022	10 000	Vald, fondid
Infotehnoloogia	2014-2022	10 000	Riik, vald, fondid
Õpilastele renditavate korterite korrastamine	2014-2022	20 000	Riik, vald, fondid
Võimla rekonstrueerimine	2017-2022	50 000	Riik, vald, fondid
Koolimaja energiasäästlikkuse tõstmine (soojustamine, ventilatsioon)	2017-2020	80 000	Riik, vald, fondid
Õpilaste eriveoliinid, uue bussi ostmise	2018	60 000	Vald
Mänguväljakute laiendamine	2016	5000	Riik, vald, fondid

3.1.2 Kullamaa Lasteaed

Koolieelset haridusteenust pakkuv asutus Kullamaa Lasteaed asub Kullamaa külas. Lasteaias on 2 liitühikut, milles on kohti maksimaalselt kolmekümnele lapsele, 1.09.2014 seisuga on lasteaias kokku 30 last. Lasteaia territooriumi ümber ehitati 2003.a. piirdeaed, investeeritud on ka mänguväljaku atraktsioonidesse, rajatud kelgumägi. 2007.a. paigaldati tuletõrjesignalisatsioon ja turvavalgustus. 2012. aastal soetati kuivatuskapp laste riiete kuivatamiseks. 2014.a. suvel valmis lastevanemate algatusel ja annetuste abil uus mängumaja. Alates 2014.a. septembrist on kogu hoone lasteaia kasutuses, varem õpilaste ühiselamuna kasutusel esimesel korrusel asuvad ruumid on plaanis rekonstrueerida saaliks. Lasteaias on viimastel aastatel tehtud sanitaarremont kõigis ruumides, k.a fuajee ja trepikoda. Kullamaa Lasteaia üksikasjalikum arengukava on volikogu poolt kinnitatud eraldi dokumendina.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Tagada lasteaia arengu vastavus riiklikus õppekavas kehtestatud nõuetele. Arvestades eelkooliealiste laste ealisi, soolisi ja individuaalseid vajadusi ning iseärasusi, tagada tingimused tervikliku isiksuse kujunemiseks, mis loob eeldused edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis.

Kullamaa Lasteaias planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Lasteaia hoone energiasäästlikkuse tõstmine (soojustamine, ventilatsioon)	2017-2020	55 000	Riik, vald, fondid
Mänguväljaku täiendamine ja valgustamine	2015-2022	10 000	Riik, vald, fondid
Lasteaiale I korruse lõplik väljaehitamine ja kasutusele võtmine	2015 - 2016	30 000	Riik, vald, fondid

3.2 Kultuur, vaba aeg, sport

3.2.1 Kultuurimajad, seltsimajad, huvikeskused

Kullamaa kultuurimaja rekonstrueeriti 1996.a. ja on kindlasti üks Läänemaa kauneimaid kulturihooneid. Kultuurimajas on 160 kohaga avar saal, lava, fuajee-kunstigalerii, riidehoid, kõrvalruumid. Kultuurimajas tegutsevad laste tantsuringid, naisrahvatantsurühm ja muusikastudio. Kultuurimajas toimuvad kontserdid, temaatilised kultuuriüritused, teatriõhtud ja konverentsid. Kultuurimaja saali kasutavad oma ürituste läbiviimiseks ka teised valla allasutused, eelkõige Kullamaa Keskkool.

Üdruma seltsimaja on põhjalikult rekonstrueeritud aastatel 2004 – 2010 Üdruma Küla Seltsi eestvedamisel EU struktuurfondide ja Kullamaa valla rahaga. Hoone on antud Üdruma Küla Seltsi kasutusvaldusesse kuni aastani 2020. Kullamaa vald on toetanud maja ülalpidamist valla eelarvest. Hoones toimuvad pidevalt erinevad õppepäevad, avatud on internetipunkt, tantsuring, käsitööring, võimalus mängida lauatennist.

Liivi seltsimaja (endine Liivi koolimaja) on antud kasutusvaldusesse Liivi Naisseltsile kuni aastani 2020. Kullamaa vald on toetanud maja ja staadioni ülalpidamist valla eelarvest. 2009 – 2010 rekonstrueeriti hoone esimene korrus. 2011. aastal valmis teise korruse saali, fuajee ja trepikoja rekonstruktsioon. Samas majas tegutseb ka raamatukogu koos internetipunktiga, sisustatud on ka ajalootuba.

Goldenbecki maja (Kullamaa huvikeskus) on valla omanduses alates 2006.a. KOIT kava projekti vahendite abil teostati 2011. aastal kogu hoone rekonstrueerimine, projekti kogumaksumus oli ca 1 250 000 eurot. Maja on antud Kullamaa Keskkooli haldusse, seal asuvad noortekeskus koos kohviku ja õppeköögiga, kaasaegsed seminariruumid, raamatukogu, aeroobika- ja jõusaal ning saun koos duširuumiga, perearsti keskus, hambaravi, postkontor, ilusalong ja juuksur.

Kullametsa seltsimaja idee on tulnud Kullametsa külaseltsilt. Hoone on antud eravaldusest seltsile kasutusvaldusesse. EU struktuurfondide abil on seltsimaja täielikult rekonstrueeritud. Edaspidi on veel kindlasti vaja korralikku parklat ja sauna koos pumbamajaga ning grillhoonet. Seltsimajas on kaasaegne köök ja leivaahi, Leader meetme toetuste abil toimuvad kokandusalased koolitused, korraldatud on veel mitmeid koolitusi ja temaatilisi õhtuid. Kuna seltsimajas on tore peegelsein, kasutatakse saali vahel ka tantsuringide läbiviimiseks.

Koluvere seltsimaja: Koluvere inimeste algatusel on rajamisel küla seltsimaja. Selleks sobilikult maja sai vallavalitsus riigilt valla omandisse. Varem kuulus hoone Koluvere Hooldekodule. EU struktuurfondide vahenditega on maja 2011-2013 täielikult rekonstrueeritud. Seltsimaja esimesel korrusel on komplekteeritud köök, saal 30 inimesele, kontorituba, saunakompleks ja abiruumid. Saal on varustatud televiisori ja seminaritehnikaga, hoones on olemas wifi. II korrusel on trepihall, raamatukogu ja erinevate tegevuste tuba. 2014. aastal ehitati KOP abiprogrammi toel puukuur EU struktuurfondide vahenditega on maja 2011-2013 täielikult rekonstrueeritud.

Kullamaa Rohumägi on ümbruskonna inimeste kokkusaamiskoht. Siin korraldatakse laulupäevi ja jaanitulesid. 2006. aastal toimus Kullamaa Rohumäel Lääne maakonna laulupidu, misjärel peeti vajalikuks planeerida Rohumäele suurte kultuuriürituste läbiviimiseks vajalik taristu.

Kullamaa käsitöömaja (apteegihooned) on antud Kullamaa Käsitööseltsi kasutusse. Hoones käivad aastaringelt koos käsitööhuvilised. Üles on pandud kangasteljed. Korraldatud on mitmeid kursusi. 2-3 korda aastas on korraldatud käsitööteemalisi näitusi. Selts on maja ja selle ümbruse korrastamiseks teinud talgud. EU struktuurfondide vahenditega on maja 2011-2013 täielikult rekonstrueeritud. Käsitöömaja juurde soovib käsitööselts veel rajada väliköögi varjualusega käsitöösamete toormaterjalide värvimiseks, töötlemiseks ning kütte- ja käsitöömaterjalide kuivatamiseks.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Piirkonna elanike vaba- aja sisustusvõimaluste tagamine. Kõigil valla seltsimajadel (külamajadel) on oma väljund ja nad majandavad iseseisvalt.

Kultuurimajade, seltsimajade, huvikeskuste planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Kullamaa kultuurimaja välisuste vahetus	2015-2018	8 000	Vald, fondid
Kullamaa kultuurimaja saali põranda remont	2015-2018	40 000	Vald, fondid
Kihelkonnamuuseumi rajamine, turismiinfo punkt	2015-2020	700 000	Vald, fondid, selts, erakapital
Liivi seltsimaja II korruse tegevustubade rekonstrueerimine	2016-2020	50 000	Vald, fondid, selts
Kullametsa seltsimaja juurde parkla ja spordiplatsi rajamine	2015-2020	15 000	Fondid, selts
Kullametsa seltsimaja juurde sauna ehitamine	2015-2020	100 000	Fondid, selts
Kullametsa seltsimaja juurde grillimaja ehitamine	2015-2020	20 000	Fondid, selts
Rohumäe piirkonna arendamine, kultuurisündmuste läbiviimiseks vajaliku taristu loomine	2016-2022	320 000	Riik, vald, fondid
Kullamaa käsitöömaja juurde varjualuse rajamine	2015-2018	20 000	Vald, fondid, selts
Kullamaa Keskus Rändaja väljaarendamine	2015-2022	500 000	Fondid, selts, erasektor

3.2.2 Raamatukogud

2006. aastal reorganiseeriti Kullamaa Raamatukogu Kullamaa Raamatukoguks ja Liivi Raamatukoguks. Lugejate arv on Kullamaal 350 ja Liivil 150.

Kullamaa Raamatukogu kolis 2012 vastremonditud Goldenbecki majja. Lugejate käsutuses on laenutusruum, lugemissaal, lastele on eraldi ruum koos mänguasjadega. Lisaks avalik internetipunkt kahe arvutiga ja mahukas raamatuhoidla. Raamatute fondi suurus on 17000 eksemplari.

Liivi Raamatukogu asub Liivi seltsimaja hoones. 2005. aastal remonditi raamatukogu ruumid ja osteti kaasaegne sisustus. Eraldi on ruum avaliku internetipunkti tarvis, külastajate kasutuses on neli arvutit. Arvutid muretseti SAPARD-i projektirahadest. Mööbli vahetust ja remonti rahastasid Kultuuriministeerium ja Kullamaa vald. Raamatukogu juurde kuulub ka ajalootuba, mis on valminud Liivi Naisseltsi kaasabil ühiskondlikus korras.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Kullamaa ja Liivi raamatukogude tegutsemise jätkumine, raamatukogudes pakutavate teenuste säilimine ja edasiarendamine. Raamatute sortimendi säilitamine ja internetipunktides on kaasaegsete võimaluste tagamine.

Raamatukogudes planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Kullamaa Raamatukogu ruumide edasi arendamine (näituse püsiekspositsioonid jms)	2015 - 2022	10 000	Riik, vald, fondid
Liivi raamatukogu ajalootoa täiendamine	2015 - 2022	320	Vald, fondid
Kullamaa ja Liivi AIP-de täiendamine (uued arvutid)	2015 - 2022	7000	Riik, vald, fondid

3.2.3 Seltsitegevus

Seltsitegevus on vallas välja kujunenud ja saavutanud optimaalse taseme. Edaspidi on vallavalitsusel plaanis aktiivselt tegutsevatele seltsidele delegeerida sotsiaal-, kultuuri- ja spordivaldkonda kuuluvaid tegevusi ja ülesandeid.

Vallas tegutsevad aktiivsemad mittetulundusühingud:

Kullamaa Käsitööselts.
Kullamaa Küla Selts
Kullamaa Muusika Selts
Kullamaa Kihelkonnamuuseum
Kullametsa külaselts
Lääne Vibulaskjad
Liivi Naisselts
Üdruma Küla Selts
Kullamaa Spordiklubi
Kolivere Küla Selts

Kullamaa-Loodna metsaühistu
Kullamaa Jahi- ja Kalameeste Selts
Kullamaa Arboreetum
Rabakoll
Jõgeva kõrtsu
Motoklubi Rutskavennad

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Mittetulundusühingud kasvavad iseseisvateks ja tugevateks koostööpartneriteks vallale. Sotsiaal-, kultuuri- ja spordivaldkonna tegevused ja ülesandeid on osaliselt delegeeritud mittetulundusühingutel.

Seltsitegevuses planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Mittetulundustegevuse toetamine projektitoetuste abil	Igal aastal	2 000	Vald

3.2.4 EELK Kullamaa Püha Johannese kogudus

Kullamaa kogudus on Lääne praostkonnas suuruselt kolmandal kohal. Koguduse juures tegutseb segakoor. Kirikus toimuvad kontserdid, tehakse koostööd Kullamaa kultuurimajaga.

6. septembril 2014 tähistati Kullamaal 650 aasta möödumist vanimast kirjalikust teatest Kullamaa koguduse kohta.

Kullamaa kirik on oma praeguse väliskuju omandanud XIX sajandil. Arvatakse, et algselt on see ehitatud XIII sajandil. Ei ole teada, et ta oleks kordagi põlenud või sõdades rängalt kannatada saanud. Väärtuslik on Kullamaa kiriku orel aastast 1854, mis sai põhjaliku remondi 1998.a. 2005. aastal sai kirik valla kaasabil riigi lisaelarvest 19 173 eurot torni remondiks. Ehitati uued trepid, vaateplatvormid jms. Sellega on vald saanud juurde olulise turismiobjekti. Korjanduse teel ja valla kaasabil on rekonstrueeritud ka kiriku elektrisüsteemid. 2014. aasta septembris vahetati kiriku ukсед ja peaukse kohale pandi uus vitraažaken. Järgnevatel aastatel on plaanis kiriku katuse ja tornikiivri renoveerimisprojekti tellimine ning kogudusemajas koguduse ruumide sanitaarremont koostöös Soome vabatahtlikega ja võimaliku materiaalse toega.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Kullamaa koguduse tegevuse toetamine kultuuriürituste korraldamisel mittetulundustegevuse toetamise kaudu, kiriku, kui arhitektuurimälestise populariseerimine kontsertide ja näituste toimumise paigana, koostöö tugevdamine koguduse, kooli ja kultuurimaja vahel.

Kiriku ja koguduse juures planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Kiriku katuse ja tornikiivri restaureerimine (sh projekti tellimine)	2015-2022	150 000	Kogudus, riik, vald, fondid
Kiriku kellasüsteemide restaureerimine ja kaasajastamine	2015-2022	40 000	Kogudus, riik, vald, fondid

Kiriku akende restaureerimine	2015-2022	15 000	Kogudus, riik, vald, fondid
Kirikaia kõrghaljastuse piiramine ja korrastamine	2015-2022	5000	Kogudus, vald
Kogudusemaja renoveerimine (kaasatakse vabatahtlikku tööd)	2015-2022	60 000	Kogudus, vald, fondid
Koguduse tegevuse toetamine (nt teelise kiriku projekt)	Igal aastal	1000	Vald

3.2.5 Noorsootöö ja sport

Goldenbecki maja valmimisega laienesid noorte vaba aja veetmise võimalused. Majas on noortekeskuse ruumid, kus saab pidada õpilaskohvikut ja korraldada erinevaid üritusi. Kuna vallas on üks kool, on mõistlik lahendus, et noortele suunatud üritused toimuvad kooli baasil.

Sportimisvõimalused on Kullamaa Keskkooli võimlas, kooli staadionil ja Goldenbecki majas, kus on jõusaal ja võimlemissaal koos varustusega. Võrk- ja korvpalliplats on olemas ka Üdruma seltsimaja juures. Kooli võimlat rekonstrueeriti 2007. aastal. Alustatud on terviseraja rajamist Kullamaale.

Traditsioonilised spordiüritused on jüriööjooks, maijooks, sügisene jalgrattakross, võrkpalliturniirid, Kullamaa Vibufestival. Tugevamad ollakse võrkpallis. Sporditegevuse eestvedajaks vallas on MTÜ Kullamaa spordiklubi. Viimastel aastatel on populaarsust kogunud vibusport, mida arendab MTÜ Läänemaa Vibulaskjad.

Alates 2007. aastast muudeti vallaeelarvest sporditegevuse rahastamise põhimõtteid. Rahastamine on viidud projektipõhiseks, vahendeid saab taotleda sarnaselt seltsitegevusele.

2014.a. veebruaris loodi Kullamaal motoklubi Rutskavennad, mille eesmärk on motosporti harrastamine ja spordiürituste korraldamine, klubi kuulub Eesti Mootorrattasporti Föderatsiooni.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Tugevdada Kullamaa valla noorte esindatust maakondlikes organisatsioonides, laiendada noorte vaba aja veetmise võimalusi, sh koolinoortele suvised töö- ja puhkelaagrid. Jätkata traditsiooniliste spordiüritustega vallas ja soodustada uute traditsioonide tekkimist.

Sporditegevuses planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Sporditegevuse toetamine vallaeelarvest	Igal aastal	3 000	Vald, fondid
Kullamaa terviserada	2015-2018	40 000	Selts, vald, fondid
Kullamaa suusa- ja jooksurada	2015-2022	3 200	Vald, fondid
Kullametsa küla matkarada	2015-2018	4000	fondid, selts
Maadlusmaja ehitamine Kullamaale	2016 - 2022	500 000	Fondid, riik, erakapital
Kullamaa kooli võimlasse maastikuvibu siselaskmise ajatabloo ja väikeinventari ostmine.	2015-2017	4 000	Lääne Vibulaskjad, fondid
Vibu kinnistule künka rajamine üles ja ülevalt alla vibulaskmise harjutamiseks	2015-2019	2 000	Lääne Vibulaskjad, fondid

Vibumattidega kolme raja jaoks mattide, turvavõrgu, ATV ja töövahendite ostmine	2015-2020	22 000	Lääne Vibulaskjad, fondid
3 D märkide ostmine kolme raja jaoks	2016-2020	29 000	Lääne Vibulaskjad, fondid
Vibumärkide heitemasina ostmine	2016-2020	5 500	Lääne Vibulaskjad, fondid
Eesti meistrivõistluste tasemel krossiraja loomine (sh stardipuu, kastmissüsteem, olmeruumid)	2016 - 2022	250 000	Motoklubi Rutskavennad fondid, riik

3.3 Keskkonnakaitse

Keskkonnakaitse alateemadeks on ühisveevärk ja -kanalisatsioon, jäätmemajandus ning veemajandus.

Kullamaa vallas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava võeti vastu 2012 (eelmine kehtis aastast 2004). Kullamaa vald on kaasatud aktsiaseltsi Matsalu Veevärk tegevusse. Projekti raames rekonstrueeriti ja ehitati 2006 – 2009 Kullamaal, Liivil ja Üdrumal ca 1,7 miljoni euro eest vee- ja reoveepuhastusjaamu ning vee- ja kanalisatsioonitrasse. Projektis osales lisaks Kullamaa vallale veel 10 omavalitsust Läänemaalt, Pärnumaalt ja Raplamaalt. Peale tööde valmimist on vee-ettevõtjaks Kullamaa valla Kullamaa, Liivi, Üdruma ja Koluvere külades määratud AS Matsalu Veevärk.

Kullamaa vald on aastatel 2013-2014 toetanud Hajaasustuse programmi raames oma elanikkest 3 peret, kes on saanud uued kaevud, 5 peret on saanud kanalisatsioonisüsteemid, 2 peret on saanud talu sissesõidu tee korrastatud. Programmi kogu investeering on 35 139,51 eurot

Kullamaa vallas kehtib Läänemaa omavalitsuste ühtne jäätmekava, mille Kullamaa Vallavolikogu kehtestas koos Kullamaa valla lisaga 07.05.2009. Algatatud on uue jäätmekava koostamine. Käesoleval hetkel ei ole vald korraldatud jäätmeveoga liitunud.

Veemajanduse viimase aja suurim investeering on Kullamaa tehisjärve saneerimisprojekt 2007. aastal, mis on rahastatud KIK veekaitse programmist ja lõppes 2008. aastal. Järve ümbruse puhkeala kohta on kehtestatud detailplaneering.

2014 rajas vallavalitsus järve äärde liiva-alaga ja pinkidega puhke- ja supluskohad.

Vald pöörab pidevalt tähelepanu valla heakorra ja üldise keskkonna parandamisele. Vallavalitsus on järjepidevalt korrastanud munitsipaalvalduses olevaid objekte (Kullamaa keskne park ja haljasalad, kalmistu) ja juhtinud tähelepanu ka eravalduses olevatele, enamasti nõukogude ajast pärit lagunenenud või pooleli jäänud ehitusega objektidele. Kullamaa keskuses asuv lagunev endine kolhoosi söökla on plaanis lammutada.

Kullamaa vallas on suur kruusateede osakaal. Kruusateede tolm on oluliseks terviseriskiks. Vallas on mitmeid lagunenenud ja mahajäetud hooneid, mis riivavad silma ja on keskkonnale ohtlikud. Plaanis on lagunenenud hooned lammutada ja maapinna jääkreostus likvideerida.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Vähendada terviseriske teede mustkatte alla viimisega. Vähendada visuaalset keskkonnareostust (likvideerida lagunenenud hooned), mille tulemusel saaks teoks üleskutse „Teeme meie sajandaks aastapäevaks Eesti korda“.

Keskkonnakaitse alal planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Vee ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine Koluveres	2015-2022	195 000	AS Matsalu Veevõrk, riik, vald, fondid
Kullamaa tehisjärve ümbruse väljaehitamine vastavalt detailplaneeringule	2015-2020	150 000	Riik, vald fondid, erakapital
Kullamaa –Palivere ühendatud Turismi- ja Tervisespordikeskuse rajamine	2015-2020	2 000 000	Riik, vald fondid, erakapital
Liivi paisu ümbruse heakorrastus ja remont	2015-2020	3 000	Riik, vald, fondid
Lagunenud ja mahajäetud hoonete ja varemete likvideerimine või korrastamine, jääkreostuste likvideerimine	2015-2018	70 000	Riik, vald, fondid, erakapital
Kogu valla tuletõrje-veevõtukohtade kaardistamine, vajadusepõhine väljaehitamine	2015-2022	50 000	Riik, vald, fondid, erakapital

3.4 Maakasutus ja planeeringud

Valla üldpindala on 22452,7 ha, millest on haritavat maad 5103,60 ha; looduslikku rohumaad 2382,80 ha; metsamaad 8169,00 ha; muud maad ja õuemaad 6797,30 ha. Maakasutuse kõlvikuline koosseis muutub maatükkide täpsustaval mõõdistamisel.

Maareform Kullamaa vallas on sisuliselt lõppenud, tagastamine on pooleli mõnede talude osas keeruliste omandisuhete tõttu. Valla omanduses olevate hoonete alune maa ja üldvalitsemiseks vajalik hoonestamata maa on munitsipaliseeritud. Valla munitsipaalomandis on 31 kinnistut, nendest 12 on korteriomandid ja 19 erinevad hoonestatud ja hoonestamata maatükid. Munitsipaalmaad on Kullamaa vallas 70 hektarit. Kõige suurem on Kullamaa järvega seondud maatükk. Katastrisse on kokku kantud vallas üle 1491 maatükki. Kullamaa vallas on palju jätkuvalt riigi omandis olevat reformimata maad, mida riik on hakanud müüma. Maamaksu määraks on kehtestatud 2 % maa maksustamishinnast aastas, v.a põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleva haritava maa ja looduslik rohumaad, mille maksumääraks on 1,4 % maa maksustamishinnast aastas.

Viimastel aastatel on tähelepanu pööratud sellele, et kõik peremehetud hooned vallas saaksid omanikud. Suures osas on juba läbi viidud peremehetuse väljaselgitamise protsess, enamuses on teostatud ka planeeritud maade munitsipaliseerimine.

Kullamaa valla üldplaneering on kehtestatud 2007.a. Vallavalitsuse eesmärk on planeeringute koostamisel tagada, et avalikkusele säiliksid miljööväärtuslikud maastikud ja juurdepääsukohad. Kullamaa vald on väljendanud oma seisukohta, et valla territooriumile tuuleparke ei planeerita.

3.5 Teed ja transport

Kullamaa vallas on 64,2 km riigihoolduses olevaid maanteid. Avalikus kasutuses on 75 teed (115 km). 2010 alustati kohalike teede mõõdistamise ja munitsipaalomandisse taotlemisega. Selle protsessi lõppedes saab munitsipaalteid olema 59,5 km, erateid 51,5 km ja ca 20 km jääb RMK valdusse.

2014.aastal paigaldati mustkate Kullamaa ja Liivi vahelisele teele. Mustkatte olemasolu tõstis oluliselt Liivi, Mõrdu, Jõgisoo ja Ubasalu elanike igapäevast elukvaliteeti, samuti said sellest kasu kümned ettevõtjad ja asutused.

Kergliiklusteed on planeeritud Kullamaa- Liivi, Kullamaa- Koluvere- Laukna, Ollimäe- Koluvere-Kullamaa- Silla- Üdruma.

Vallavalitsus korraldab õpilasliinide vedu Kullamaa vallas. Kullamaa Keskkoolis on palgal kaks põhikohaga bussijuhti ja õpilasliinidel sõidab kaks bussi. 2006. aastal soetati uus 26-kohaline ja 2012. aastal 47- kohaline buss. Kullamaa kooli õpilasliine teenindab lisaks veel Märjamaa valla 26- kohaline buss, mis toob Märjamaa vallas elavaid lapsi.

2010. aastal sai Kullamaa keskus turvalise teede märgistuse. Kooli ja vallamaja juurde märgiti maha ülekäigurajad ja teemärgistused koos vastavate liiklusmärkidega. Edaspidi plaanitakse koostöös külaseltsidega taotleda vahendeid ka valla teede tähistamiseks nimesiltidega.

Jätkuvalt on suur vallas kruusateede hulk, õpilasliinide ülalpidamine on kulukas.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Tagada teede hea seisukord, mustkatte alla viimine, laitmatu teede hooldus ja talihoolitus ning õpilasliinide operatiivne teenindus, mille tulemusel tõuseb elanike elukvaliteet ja valla elukeskkond muutub atraktiivsemaks.

Teede ja transpordi alal planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Valla teede korrashoid	Igal aastal	60 000	Riik, vald, fondid
Teede mustkatte alla viimine -Kirimäe-Kirna-Kullamaa maantee -Liivi-Üdruma maantee -Lemmiküla-Jõgisoo maantee -Ollimäe-Koluvere maantee	2015-2022	130 000	Riik
Kullamaa- Liivi, Kullamaa- Koluvere- Laukna ja Ollimäe-Koluvere-Kullamaa- Silla- Üdruma kergliiklusteede rajamine	2015-2022	800 000	Riik, fondid
Kullamaa-Koluvere kavandatavale kergliiklusteele jäävate ajalooliste sildade (Jõgeva kõrtsi kivisild nr.1 ja kivisild nr. 2 ja Vaikna mõisa sild) taastamine.	2016-2022	300 000	Riik, fondid, erakapital
Külade- ja linnadevaheline bussiliiklus	2015-2022	26 000	Riik
Bussipeatuste korrastamine	2015-2020	6 500	Vald
Asulates ja teedel liiklusmärgid, teemärgistused	2015-2022	3 200	Riik, vald, fondid
Kastja külla Kasari jõe sill rajamine	2018	700 000	Riik, vald, fondid, erakapital
Ohtla peakraavile silla rajamine	2017-2022	700 000	Riik, fondid

3.6 Elamumajandus

Korterelamuid on Kullamaal 6, Liivil 4, Üdrumal 3 ja Koluveres 7. Kullamaal on moodustatud 6 ja Üdrumal 2 korteriühistut. Eesmärk on valla poolt igati toetada ja soodustada korteriühistute tekkimist ka Liivi külas.

Valla munitsipaalomandis on 12 korteriomandit. Korteritest 5 on tühjad, 6 välja üüritud, 2 korterit (1 Üdrumal ja 1 Liivil) on eurotoetuste abil remonditud sotsiaalkorteriteks, 3 korterit on kooli kasutuses õpilaste majutuseks. Osad Liivil asuvad korterid on väljaüürimiseks kõlbmatu olukorras. 2011. aastal korraldatud kirjalikul enampakkumisel müüs vald 4 korterit.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Vallale kuuluva elamufondi olukorra parandamine. Valla erinevates piirkondades vajaliku koguse üürikorterite säilitamine. Osa munitsipaal kortereid võõrandada. Vallale kuuluvate hoonete küttesüsteemide rekonstrueerimine.

Elamumajanduses planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Munitsipaal korterite remont ja hooldus	2015-2022	16 000	Vald, fondid
Elamufondi arendamine, elamukruntide soetamine	2015-2022	6 400	Vald, fondid
Valla hoonetes küttesüsteemide rekonstrueerimine energiasäästlikkuse eesmärgil (vallamaja, koolimaja, lasteaed, Goldenbeck)	2016-2022	125 000	Vald, riik, fondid

3.7 Sotsiaalhooldus ja tervishoid

Lasterikkaid perekondi on Kullamaa vallas 2014 aastal: 1 neljalapseline, 8 kolmelapselist. Vald maksab sünnitoetust 320 eurot. Kõik Kullamaa Keskkooli ja lasteaia lapsed saavad tasuta süüa. 2004. aastast alates on Kullamaa Keskkooli õpilastele töövihikud tasuta. Üldhariduskoolide õpilased, kes õpivad mujal koolides, saavad valla poolt vajadusepõhist sõidusoodustust. Jõulude ajal saavad kõik lapsed kingituseks kommipakid. Kõik esimesse klassi minevad lapsed saavad ühekordse toetusena ranitsa sisu. Põhikooli- ja gümnaasiumi lõpetajatele makstakse koolilõpetajatoetust.

2012. aasta mais sai vallavalitsus Sotsiaalministeeriumilt sotsiaaltöö tarvis tasuta kasutuseks elektriauto.

3.7.1 Sotsiaalhooldus

Toimetulekutoetuse saajaid on 2014 aasta andmetega 6 leibkonda. Vajadusepõhist peretoetust saab 1 perekond. Töötuid on Eesti Töötukassa andmetel 19.

Vallas on vanaduspensionäre 365. Üksi elavaid vanureid (70.a. ja vanemad) on 79. Eakaid, kes on 90 aastat ja vanemad, on 11. Alates 70. juubelist saavad juubilarid vastavalt vanusele valla poolt ühekordset toetust. Üksikud eakad inimesed, kellel ei ole seadusejärgseid ülalpidajaid saavad üks kord aastas küttoetust. Hooldusele on seatud 7 puudega täisealist inimest ja üks laps ja nende hooldajatele maksab vald hooldajatoetust. Vallas tegutseb aktiivselt pensionäride ühendus, vallaeelarvest on neid toetatud tasuta transpordi võimaldamisega väljasõitudele ja

üritustele. Kord nädalas saavad eakad valla bussiga tasuta Kullamaale sõita, et külastada poodi, arsti, apteeki, vallavalitsust jms.

Matusetoetust makstakse vähekindlustatud peredele. 2014. aastal on hoolekandeesutustes hooldusel 7 inimest, kelle ülalpidamiskulusid maksab osaliselt vald.

3.7.2 Koluvere Kodu (hooldekodu)

Varem maavalitsuse haldusalas tegutsenud Koluvere hooldekodu reorganiseeriti 31.12.2007 AS Hoolekandeteenused Koluvere Hooldekoduks. Alates 2012 on asutuse nimeks Koluvere Kodu.

Hooldekodus pakutakse hoolekandeteenuseid täiskasvanud psüühiliste erivajadustega inimestele. Ööpäevaringse hooldusega kliendid elavad 1960-ndatel ehitatud kolmes ühiselamulaadses hoones ja toetatud elamise kliendid korterelamutes omaette korterites või tubades. Hooldekodul on kaks tegevuskeskust, klubi ja liikumiskeskus. On võimalus tegeleda käeliste tegevustega, muusikaga ja spordiga. Kodul on ka oma aiand, mille saadusi müüakse Kodu sööklale. Paljud Kodu kliendid teevad lepingulist tööd oma aiandis, lähiumbruskonnas ja käsitöötooteid valmistades, teenides nii pensionilisa. Koluvere Kodus on 2014. aastal 175 klienti ja 45 teenuse osutajat ja 10 haldustöötajat. Koluvere Kodu on vallas suurim tööandja.

Valla eesmärk on tagada sotsiaalvaldkonna ja tervishoiu alaste teenuste kättesaadavus ning hooldekodu säilimine Koluvere külas.

3.7.3 Tervishoid

Tervishoiuteenuseid pakuvad Martna perearst Kullamaal ja Risti perearst Koluveres. Alates 2012 tegutsevad nii perearst, kui hambaarst rekonstrueeritud Goldenbecki majas. Hambaravikabinet ja seadmed kuuluvad vallale. 2013.a. jaanuaris avas Kullamaal taas ukсед apteek, mis on avatud ühel päeval nädalas.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Tagada peredele soodne elukeskkond ja tervishoiuteenuste säilimine vallas.

Tervishoiu valdkonnas planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Sotsiaalpindade remont	2015-2018	13 000	Riik, fondid, vald
Eakate ühistegevuse toetamine (tasuta buss)	2015-2022	2 000	Vald
Eakate kodu rajamine	2017-2022	900 000	MTÜ, fondid, riik

3.8 Korrakaitse ja turvalisus

Turvalisuse tagamine on politsei, kohaliku võimu, kuid ka elanike ülesanne. Turvalisuse tagamisel on tähtis olustikuline ja sotsiaalne ennetustöö. Vallavalitsuse olustikuline ennetustöö seisneb eelkõige järelevalves. Vallavalitsuse sotsiaalne ennetustöö on haridus- ja kultuuriobjektide korrashoid, aktiivne tegelemine noortega ning riskiperekondadega.

Viimaste aastate jooksul on vald oluliselt panustanud tänavavalgustuse parendamisse, mis oluliselt parandab turvalisust. 2002. aastal paigaldati kirikutorni valgustus, mida 2009. aastal uuendati. 2003. aastal said Koluvere ja Silla külad tänavavalgustuse. 2005 said

tänavavalgustuse metskond ja Irduma küla. Plaanis on välja töötada kogu valda hõlmav valgustuskontseptsioon, kus on välja toodud ka hajaasustuse valgustamise võimalused, samuti avalike objektide (seltsimajad, kauplused, kalmistu) valgustuse võimalused ja põhimõtted. Eesmärk on laiendada tänavavalgustusega kaetud piirkondi ja parendada olemasolevat tänavavalgustust.

Tulevikus on plaanis Kastja külla Kasari jõe sill rajamine, mida saaksid kasutada kohalikud elanikud. See tõstab küla elanike turvalisust, kuna sellega võimaldatakse operatiivsõidukitel (päästeteenistus, kiirabi) jõe ületamine.

Kullamaa valda teenindab Lääne Politseiprefektuuri konstaabel. Tulekustutus- ja päästetööde tegemisel kuulub Kullamaa vald Risti komando väljasõidupiirkonda. Konstaablile on Kullamaa vallamajas loodud privaatsed tööruumid. Plaanis on toetada uute naabrivalve piirkondade tekkimist. Vajaduse tekkimisel nähakse võimalust Kullamaa keskasulasse videovalve paigaldamiseks.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Luua ülevallaline naabrivalvesüsteem ning kaasajastada tänavavalgustust, mille tulemusel suureneb elanikkonna turvatunne.

Korralduse alal planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Tänavavalgustuse täiustamine	2015-2018	20 000	Vald, fondid
Naabrivalve piirkondade loomine	2015-2020	2000	Vald, fondid, MTÜ-d, erasektor
Kastja külla Kasari jõe sill rajamine	2018	700 000	Riik, vald, fondid, erakapital

3.9 Ettevõtlus

Kullamaa vald on põhiliselt põllumajanduslik piirkond. Suurimad ettevõtted selles harus on: OÜ Reinu-Einari, OÜ Parmeli Farm, FIE Arvo Riisalu, FIE Hannes Smitt, OÜ Kauni, Kärneri-Jõe OÜ, OÜ Uus-Mõtte ja Ketu-Reinu talu, OÜ Hansu-Kalda, OÜ Kullamaa Mõisad, Udo Ojabsteini Jaagu talu, OÜ Karuste Mesi.

Teiseks põhivaldkonnaks on metsandus, millega tegelevad OÜ Serviti, OÜ Kambekor Puit, OÜ Reinu-Einari, FIE Margus Miller.

Turismi valdkonnas on tegutsemas OÜ Kullamaa Puhkekeskus, AS Kassikakk, Paepealse Turismitalu OÜ ja OÜ Altmäe Investeeringud majutuse pakkujatena. Toitlustamisega tegelevad Amanda Puhvet Üdrumal ja Pärlil Pubi Kullamaal. Koluveres lossi arendamisega tegeleb Argonfeld OÜ.

Kaubandusega on Kullamaal, Liivil ja Koluveres esindatud Lihula TÜ poed.

Sideteenuseid osutab AS Eesti Post Kullamaa Postkontor. Kord kuus külastab Kullamaad Swedbank pangabuss.

Kullamaal Goldenbecki majas tegutsevad juuksurisalong ja ilutuba.

Autoremonditeenust osutab Kullamaal OÜ Tammela Autod ja Üdrumal Reinu-Einari OÜ autoremonditöökoda. Elektritöödega tegeleb Rait Elekter OÜ.

Kullametsa külas asub FIE Rita Saviiri Pontu pansionaat, kus pakutakse koerte hoiu- ja koolitusteenust.

Ettevõtjate ühendustena tegutsevad mitmed mittetulundusühendused. Maaparandusühistute (Hipodroomi, Palu ja Kastja) põhieesmärgiks on ühistegevuse kaudu maaparandussüsteemide ning nendega seotud teede ning keskkonnarajatiste ehitamine, hooldamine ja uuendamine, et tagada maaparandussüsteemide toimimine ja maade sihtotstarbeline kasutamine, tegevuspiirkonna metsa majandamine ning ühistu liikmete ühiste huvide esindamine.

Põllumajandustootjate, metsandusega tegelejate ja jahimeeste ühistegevuseks on loodud Kullamaa-Loodna Metsaühistu ja Kullamaa Jahi- ja Kalameeste Selts.

3.9.1 Turism

Kullamaa valla arengukava näeb ette turismi teenuse igakülgset laiendamist. Majutust pakuvad Kullamaa Puhkekeskus, puhkemaja "Karukoobas", Paepealse Turismitalu OÜ ja OÜ Altmäe Investeeringud ja Argonfeld OÜ. Leidub mitmeid vaatamisväärsusi- Koluvere loss, Kullamaa kirik ja kalmistu, Kullamaa Vabadussammas, mitmed ohvrikivid ja mälestised. Kullamaa valla territooriumile jääb ka 1/5 Marimetsa looduskaitsealast. 2006. aastast osaleb vald MTÜ Läänemaa Turism tegevuses.

Koluvere Piiskopilinnus, mis on 13. sajandist pärit muinsuskaitse all olev objekt, läks eravaldusse 2006. aastal. Linnuses toimuvad ulatuslikud renoveerimistööd eesmärgiga ehitada välja kompleksne kultuurikeskus, kus hakkavad toimuma kontserdid, erinevad etendused, näitused ning väljapanekud ning kus asub tipptasemel toitlustus ja võimalus külalisi majutada.

Koluvere mõisapark koos paisjärvega läks eravaldusse 2006.a. Park on plaanis rekonstrueerida Inglise pargi stiilis ja on tulevikus mõeldud vabaaja veetmise kohana, kus korraldatakse vabaõhuüritusi. Park on muinsuskaitse ja looduskaitse all. Pargis on haruldasi puuliike, samuti elavad seal looduskaitse alla võetud loomaliigid. Pargis asuvat paisjärve on saneeritud 2006 ja 2007 KIK i rahade abil.

Koluvere Tallihoovi tõmbekeskus on muinsuskaitse all olev objekt, mis läks eravaldusse 2009. aastal. Plaanis on rekonstrueerida hooned tõmbekeskuseks, kuhu tekiks käsitöö ja müügikeskus (töökojad, sepikoda, kauplused), ülakorrusel majutus.

Koluvere Hüdrolektri jaam on ehitatud paisjärvele. Rekonstrueerimistööd algasid 2010. Toodetav "roheline elektrienergia" on plaanis kasutada Koluvere küla keskuse ja mõisapargi valguslahenduseks. Tõstab ka küla turvalisust.

Strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga: Tagada elanikkonnale võimalikult paljude kvaliteetsete teenuste kättesaadavus kohapeal, võimaluste loomine koostööks ettevõtjate, eraisikute ja erinevate sektorite vahel, võimaluste leidmine eraettevõtluse arendamiseks ja täiendavate töökohtade loomiseks. Turismi teenuse igakülgne laiendamine.

Ettevõtluse (turismi) alal planeeritud tegevused strateegiliste eesmärkide täitmiseks arengukava perioodi lõpuni

Ülesanne	Täitmise tähtaeg	Ligikaudne maksumus	Rahastaja
Uute turismiobjektide loomine, olemasolevate korrastamine, pärandkultuuri objektide esiletoomine	2015-2022	1 500	Riik, vald fondid, erakapital
Kullamaa –Palivere ühendatud Turismi- ja Tervisespordikeskuse rajamine	2015-2020	2 000 000	Riik, vald fondid, erakapital
Koluvere Piiskopilinnuse rekonstrueerimine	2015-2020	1 000 000	Fondid ja erakapital

Koluvere mõisapargi rekonstrueerimine	2015-2020	1 000 000	Fondid ja erakapital
Koluvere Tallihoovi rekonstrueerimine	2015-2020	300 000	Fondid ja erakapital
Jõeäärsete puhkekohtade arendamine	2015-2020	32 000	Fondid ja erakapital
Väikeettevõtluse arendamine läbi turismitalude	2015-2022	200 000	Fondid, erakapital
Laastre vesiveski rekonstrueerimine hüdroenergia tootmiseks, Käntu-Kastja kaitseala teabepunkt	2019	700 000	Fondid, erakapital
Muinsuskaitse all oleva Jõgeva kõrtsu korrastamine	2015-2022	700 000	Riik, fondid, erakapital
Liivi mõisahoonesse minimeierei projekteerimine ja väljaehitamine	2015-2022	135 000	Fondid, erakapital
Liivi mõisahoonne väliskommunikatsioonide väljaehitamine ja katuse remont	2016-2022	120 000	Fondid, erakapital

Hannes Smitt
 Vallavolikogu esimehe asendaja